SAMFÉLAGSFRÆÐI - 1. BEKKUR - 2026-2027

Kennarar: Ásthildur S. Þorsteinsdóttir, Elsa Ísberg og Erla Rún Jónsdóttir

Lýsing – Námsáætlunin er birt með fyrirvara um breytingar.
Í Hlíðaskóla er íslenska, samfélags- og náttúrugreinar kendar undir merkjum Byrjendalæsis. Aðferðin miðast við að vinna með hlustun, lestur, tal og ritun í einni heild samkvæmt fyrirfram ákveðnu ferli. Samfélagsgreinar eru að meðaltali 4,5 kennslustundir í viku. Dæmi um viðfangsefni í samfélagsgreinum eru: skólinn og nánasta umhverfi, umferðin, ég og fjölskyldan mín, lífsleikni, siðir og trú,
Námsmarkmið – Hvað á nemandinn að **læra**?
Samfélagsgreinar byggja brú á milli sjálfsþekkingar einstaklingsins og virkrar þátttöku hans í lýðræðislegu samfélagi. • Sjálfsmynd og tengsl: Áhersla á sjálfsþekkingu, samskiptahæfni og skilning á eigin ábyrgð og áhrifum. • Lýðræði og gildi: Þjálfun í jafnrétti, réttlæti og virðingu fyrir reglum og gildum samfélagsins. • Samhengi og saga: Skilningur á sögulegum atburðum, menningu og umhverfislegum áskorunum til að stuðla að farsælu lífi á Jörðinni. • Gagnrýnin hugsun: Nemendur læra að takast á við siðferðileg álitamál með ígrundun, rökum og virkri hlustun á ólík sjónarmið.
Námsefni – Hvaða gögn og bækur verða notuð?
Bækur: • Halló heimur 1, lestrarbók og vinnubók • Götuvitinn (umferðarreglur) • Nornin (fordómar) • Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna • Stór skrímsli gráta ekki • Skrímslaerjur • NEI sagði litla skrímslið

• Asnaskóli
• Sjóræningjar í næsta húsi
• Kristinfræði, Birtan
• Pási páskaungi
• Heimilisfræði: Varast hættur í eldhúsinu
• Hjúkrunarfræðingur í heimsókn: Skimanir og viðtöl um heilsu og líðan, „Líkaminn minn“
Forvarnir gegn kynferðislegu ofbeldi, Slysavarnir- hjálmanotkun
Gögn:
• Myndefni í tengslum við námsefnið, beinagrind, líkaminn (gína með innri líffærum)
Ferðir:
• Gengið um nánasta umhverfi skólans, Öskjuhlíðin (aðventuhátíð í Grenndarskóginum),

Kennsluaðferðir – Hvernig er unnið í kennslustundum

Í samfélagsgreinum er stuðst við Byrjendalæsi, samþættir aðferð sem byggir á hlustun, lestri, töluðu máli og ritun til að efla orðaforða og lesskilning nemenda á samfélagslegum málefnum.
Vinnuferlið í þremur skrefum:
• Inntak (Skilningur): Valin bók/fræðibók eða texti er lesinn þrisvar. Áhersla á myndlestur, hugtakaútskýringar og samræður um innihaldið.
• Tæknilegir þættir (Úrvinnsla): Unnið með lykilorð úr textanum. Nemendur sundurgreina orð og stafi í gegnum leiki og stöðvavinnu (t.d. orðasúpur, orðaskugga og stafsetningarleiki).
• Enduruppbygging (Sköpun): Nemendur nýta þekkinguna til að semja eigin texta eða tjá sig um viðfangsefnið á skapandi hátt.
Vinnuferlið í þremur skrefum
• Inntak (Skilningur): Valin fræðibók eða texti er lesinn þrisvar. Áhersla á myndlestur, hugtakaútskýringar og samræður um innihaldið.
• Tæknilegir þættir (Úrvinnsla): Unnið með lykilorð úr textanum. Nemendur sundurgreina orð og stafi í gegnum leiki og stöðvavinnu (t.d. orðasúpur, orðaskugga og stafsetningarleiki).
• Enduruppbygging (Sköpun): Nemendur nýta þekkinguna til að semja eigin texta eða tjá

sig um viðfangsefnið á skapandi hátt.

Lykilatriði

• Markmið: Alltaf sýnileg nemendum og sett fram í skýrri kennsluáætlun.

• Fjölbreytni: Notast er við stöðvavinnu, orðaspil og dagblaðavinnu til að festa orðmyndir og merkingu í minni.

Námsmat – Hvað og hvernig er nám og vinna metin?

Framvinda nemenda í samfélagsgreinum er metin út frá hugmyndafræði leiðsagnarnáms, þar sem vinna nemenda, þátttaka í umræðum og hópastarfi er metin. Matið er símat, gert jafnt og þétt allan veturinn.

Nemendur fá styðjandi endurgjöf þegar námsefnið er nemendunum enn í ferskt í minni.

Námsmat birtist nemendum jafnt og þétt yfir árið inn á Mentor og það rætt í nemenda- og foreldraviðtölum.

Viðmið úr námskrá
Hæfniviðmið fyrir samfélagsgreinar eru sett fram í sex flokkum, þ.e. vinnulag samfélagsgreina, sjálfsmynd, siðferði og trú, borgaravitund, saga og Jörðin okkar. Þó hæfniviðmiðin séu flokkuð á þennan hátt er mikilvægt að líta á þau sem samfellda heild. Þegar sjónum er beint sérstaklega að einu hæfniviðmiði þarf að hafa í huga að nám er samfellt ferli og skapandi athöfn, fremur en söfnun afmarkaðrar þekkingar og þjálfun í tiltekinni leikni. Endurskoðun greinasviða aðalnámskrár grunnskóla 2024 Hæfniviðmið í samfélagsgreinum fyrir 1. bekk: Að nemandi geti með aðstoð... • rætt um samfélagið og notað valin hugtök í því samhengi, • aflað sér upplýsinga um sjálfan sig og nærumhverfið og sagt frá, • rætt um upplýsingar og ólíkar skoðanir úr völdum heimildum, • spurt spurninga og tekið þátt í umræðu um valin samfélags- og siðferðileg málefni, • sett sig í spor annarra jafnaldra, • miðlað þekkingu sinni og skoðunum tengdum samfélaginu, • tekið þátt í samvinnu og sameiginlegum ákvörðunum í jafningjahópi, • sagt frá sjálfum sér með hliðsjón af uppruna, búsetu og fjölskyldu, • áttað sig á mikilvægi næringar, hvíldar, hreyfingar og hreinlætis, • áttað sig á og lýst ýmsum tilfinningum svo sem gleði, sorg og reiði, • tekið þátt í umræðu um mikilvægi jákvæðra viðhorfa fyrir sjálfan sig, • gert sér grein fyrir hvar eigin styrkur og áhugi liggur, • sagt frá hvernig hann sýnir sjálfum sér og öðrum virðingu, • fjallað um ólíka einstaklinga og hópa í bókum og eða í nærsamfélaginu, • bent á dæmi um fjölbreytni kynhlutverka, • áttað sig á að fólk býr við ólík fjölskylduform og hefur ólíkan bakgrunn, borið virðingu fyrir fjölbreytileikanum, • velt fyrir sér spurningum sem tengjast trú, • sagt deili á nokkrum frásögnum, helstu hátíðum og siðum kristni, • farið eftir reglur í samskiptum og umferðarreglur,

• rætt um réttindi sín og skyldur og þekki til Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna,
• áttað sig á að hver einstaklingur er hluti af stærra samfélagi,
• áttað sig á mikilvægi jafnréttis í daglegum samskiptum,
• þekkt dæmi um grunnþjónustu í samfélaginu,
• varast hættur á heimili sínu, í umferðinni og nærumhverfinu,
• rætt um eigin athafnir og afleiðingar þeirra og tekið þátt í samfélagsmálum,
• tjáð sig um mikilvægi fjölskyldunnar og fjölbreytileika fjölskyldugerða samfélaginu,
• nefnt dæmi um hvernig náttúrufar hefur áhrif á lífshætti fólks,
• lýst því hvernig matvæli og föt verða til og hvar þau enda,
• þekki helstu reglur um flokkun á úrgangi,
• gert sér grein fyrir gildi náttúru og umhverfis og mikilvægi góðrar umgengni.

Ítarleg viðmið á Mentor